

Politična v državi SHS pavšalirana.

Naročilna lista: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrta leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Nedvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprete reklamacije so pošiljne proste. — Telefon št. 220.

72. številka.

Maribor, dne 1. julija 1921.

Letnik XIII.

O parlamentarizmu in volilnem pravu.

Iz govora narodn. poslanca dr. Jos. Hohnjea v ustavotvorni skupščini.

(Konec.)

Da te skupine, izmed katerih vsaka predstavlja del narodove volje, pridejo do izraza tudi v parlamentu, zato skrbi sistem sorazmerne volitve. Jugoslovanski klub je predložil, naj se poslanci „biraju opštim, jednakim, neposrednim, srazmernim in tajnim glasanjem.“ Večina ustavnega odbora pa je odklonila sistem srazmernega predstavnštva in sicer iz razloga, „da se ne može propisati jedan absolutni izborni sistem, koji bi u punoj meri zadovoljavao opšte interese i imao vrednosti za sva vremena i sve zemlje.“ (Ta „motivacija“ popolnoma sodi v milieu dragih „motivacij“ ustavnega narčta in poedinih njegovih določb. V istini ni absolutnega, v vsakem oziru zadovoljivega volilnega sistema. Vprašanje, in to jako aktualno vprašanje, pa je, kateri volilni sistem je boljši, kateri če ne v polni, pa vsaj v večji meri zadovoljuje občne interese? Ali je to večinski sistem ali pa sorazmerni? Vlado stranke se niso hotele odločiti za sorazmerni, za večinski sistem, ki je po svojem bistvu pravo in čijega ter po svojem učinkovanju čisto krat antisocialen; izjaviti so se sramovale, zato so v ustavni načrt vrgle ono frazo, ki jim je pravočasno prišla na um: fraza o „predstavnstvu manjšin.“ Kako pridejo manjšine do svojega predstavnštva, to je ravno punctum saliens. A ravno tukaj so gospodje ustavotvorci pozabili povedati svojo modrost, kako mislijo, da pridejo te manjšine do predstavnštva.

Nemška ustava iz leta 1919 določa v členu 22 sledeče: Poslanci se birajo s splošnim, enakim, neposrednim in tajnim glasanjem od moških in od žensk, starih preko 20 let, po načinih sorazmerne volitve. — Isto določa čl. 17 za volitve v predstavništvo poedinih dežel. V praksi je Nemčija sprejela d'Hondtov sistem. Isto so storile Italija, Avstrija in Čehoslovaška.

Ta sistem je vsekako boljši, nego Harejeva metoda, po kateri so se tu- di vršile volitve v našo ustavotvorno skupščino. Upeljati bi tudi bilo obvezno glasanje. Ako se upeljava splošna vojaška dolžnost, splošna obveznost davka, solovanja in cela vrsta še drugih obveznosti, zakaj se tudi ne bi upeljala obveznost glasanja? Obvezno glasanje ima že dolgo časa Belgija, upeljuje so ga tudi druge države, med njimi Nemčija in Čehoslovaška. Poslednja za občine in za parlament.

Gospodje! V moderni državi mora biti poskrinjeno za to, da pride vse ljudstvo, razdeljeno na dva spola, na poedine sloje, stanove in skupine, do političnega zastopstva ter ima politično oblast v svojih rokah. V moderni, reprezentativni, demokratični se narod proglašajo kot edini vir vse oblasti, toda izvrševanje te oblasti ni v rokah naroda, največ samo v rokah takozv. narodnega predstavnštva. Suverenost, ki bi po teoriji morala pripadati ljudstvu, se omejuje na glasovnice — kroglice — ki jo vsako 4. leto volilec vrže v velično skrinjico. Ko je volitev dovršena, je raztrgana vsaka pravna vez med ljudstvom in parlamentom — med volilec in voljenimi, in vir vse oblasti je od ljudstva prenešen v parlament. Težično vse državne mašine leži v parlamentu, to se pravi, v njegovi roki. Definicija demokracije kot vlade ljudstva po ljudstvu v praksi počenja vlado parlamentarne večine nad širokimi ljudskimi masami. Polovica poslancev plus 1 more terorizirati in v istini terorizira polovico minus 1. Število pomeni vse, pravo nič. To ni demokracično pojmovanje o narodu kot

nositelju oblasti, marveč materialistično. To pojmovanje je obsodila katoliška cerkev, ki je zavrgla nauk: „avtoriteta obstoji samo v večjem številu in v večji moči.“ (Syllabus Pija IX., 60.)

Že Aristotel je za razsodbo o slabosti ali dobro vladani državi postavil ta-le kriterij: „V vsaki državi gleda vladajoča vlast ali na svojo korist ali pa na korist skupnosti.“ Ker je država zaradi splošne blaginje, doseže le takrat svoj namen, ako imajo tisti, ki so na vladi, le splošno blaginjo pred očmi. Ako gledajo na svojo korist ali pa na korist svoje stranke, storijo veliko napako in politični zločin na človeški družbi.

Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da je moderni parlamentarizem padel v to globoko brezdnost. S kakšnim navdušenjem je leta 1848 človeštvo šlo na barikade za parlament in parlamentarizem. Kakšno razočaranje pa je prinesla 70letna parlamentaristična skušnja! Ljudstvo čuti, da narodno zastopništvo ne zastopa naroda in njegovih koristi, marveč veliko bolj interese gotovih skupin in klik, da so razni plutokratski interesi dobili nadoblast nad strankarsko mašinerijo. — (Živahno odobravanje.)

Gospodje! Naš Jugoslovanski klub je predložil trojno sredstvo zoper vedno bolj grozečo parlamentaristično dekadenco:

1. socialno-ekonomsko zbornico, ki bi naj bila stanovsko zastopstvo na roda: kmeta, delavca, obrtnika, trgovca, industrijalca, uradnika i. t. d. To je bila ideja našega velikega dr. Kreka. Mi smo idejo sprejeli kot dedščino. Zalibog ta ideja tu ni našla ne odobravanja in ne razumevanja.

2. Referendum, narodno iniciativno, ljudsko glasovanje, ki bi naj ljudstvu varovalo njegovo suvereno pravo. Tudi to je parlamentarno klikarstvo odklonilo.

3. Resnično avtonomijo in čvrsto samoupravo ljudstva v posameznih pokrajinah. To je bistvena točka našega programa in od nje ne odstopimo nikdar in pod nobenim pogojem.

Naši predlogi so bili odklonjeni. Glasovalna mašina večinskih strank je kakor gramofon nad vsakim našim predlogom zatrobila stereotipno pesem — odklonjeno!

Vzamemo to na znanje. Storili pa smo svojo dolžnost, obrazložili svoje predloge in povabili večinske stranke, da jih sprejmejo. Vi jih odklanjate. A jaz imam prepričanje, da naš narod teh predlogov ni odklonil, ampak da jih odobrava. V tem odobravanju imamo jamstvo za končno zmago naših načel. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici. — Govorniku čestitajo.)

Naša svoboda.

Svoboda modernega človeka je že vsa gnita. Manjka ji prave podlage, namreč spoštovanja pred človekom kot razumnim bitjem in otrokom božjim. Tudi mi v jugoslovanski državi smo na poti v sužnost. Dobro je, da svoje žalostno stanje in njegove vzroke pregledamo, da si bomo znali nazaj priboriti svobodo.

Že leta 1888 je pisal bistroumni dr. Mahnič o tem tako: Francozi so zapisali ob svoji revoluciji na svoj prapor: svoboda, enakost, bratstvo. — Svoboda! Podreti so hoteli ves tedanji državni in družabni red. Z zgodovino, z vso preteklostjo se je hotelo enkrat za vselej pretrgati vsaka zveza; kajti ta preteklost je bila že zdavnaj razpita kot edini vir vsega zla. A ta preteklost je bila bistveno zraščena s krščanstvom; zato je bilo čedalje bolj jasno, da se obrača ost revolucije pravzaprav proti Kristusu in njegovi cerkvi. Ves svoj protikrščanski značaj je pokazala revolucija očitno leta 1793, ko je slovesno oklicala človeški

razum za edino, najvišje božanstvo.

Toda čudno, čim krepkeje se je oglasil klic po prostosti, tembolj se je dejansko prostost umikala robstvu. — Francozsko so vklenili v železni jarem birokratizma, ki je mahoma poplaval vse zgodovinske svoboščine. Z isto svobodo so Francozi osrečili tudi druge evropske narode, ker kjerkoli je zmagal francoski meč, ostalo ni skoro nikjer najmanjšega sledu zgodovinske utemeljenega in posvečenega prava in narodnih svojstev; narodi, njih vera, njih čustva: vse se je siloma zgnelo v brezbarvni, brezkrvni številni sistem. Slednjič so izročili Francozi sami sebe največjemu samosilniku Napoleonu.

Evropa je pa hlastno sprejela francoska revolucijska načela. In vspeh? Bogastvo je bilo kmalu vse v židovskih rokah; javno mnenje določuje židovsko časopisje. Več kot 30 milijonov vojaštva in neizmerno število uradništva leži kakor stroj na narodih. Za vsak drug poklic je potrebno nagnenje; le vojak mora biti vsak. V javnem političnem življenju je skoro povsod obveljal centralizem, ki prezira zgodovinska prava narodov in je že potepal zadnje sledove nekdanje pokrajinske avtonomije in municipalnih svoboščin.

Da bi vsaj misel in vest ostali prosti! Toda moderna država se je polastila tudi šole, katero s tako tanko vestjo nadzoruje, da se ne bo kmalu v javni šoli ne stavek spregovoril, ki ga ni naučil minister izrečno potrdil. Učne knjige so od prve do zadnje javno predpisane, predpisana učba (metoda), do najmanjše pičice ve ljudski učitelji, kaj mu je predavati vsake pol ure: ne več, ne manj, niti drugače. Celo kosi, ki se jih imajo dijaki vsako leto na pamet naučiti, število, do katerega imajo računati, kakovosti in sadržaj pismenih nalog, vse je javno urejeno, zapovedano. Imamo že tudi uradno državno filozofijo, pri nas, ako se ne motim, Herbertovo, na katero mora baje nekako priseči, kdor se ovlasi za javno stolico!

Res, drugega več ne manjka, nego da bi država v začetku vsakega leta učencem in učiteljem in sploh vsem državljanom poslala tiskan zapisnik vseh misli in želj, besed in dejanj prihodnjega leta s poveljem: To in tako boste letos mislili in hoteli, govorili in delali. Amen!

Tako dr. Mahnič. In če se vprašamo, odkod ta naša sužnost, moramo reči, da odtod, ker je liberalizem proglašil človeški razum za sodnika in vladarja, Boga pa je zavrgel. Poprej so priznavali Boga za vladarja, a mogli so dostikrat svojo voljo proglašati za božjo voljo. Namesto da bi to zlorabo odpravil, je liberalizem kratkomalo Boga odstavil. Zdaj je napočila vlada človeškega uma, ali bolje vlada človeške samovoljnosti. Kajti pri ljudeh je tako: kolikor glav, toliko misli. In prej ni prav nobenega reda v državi, dokler se nekaj ne proglasi kot javno mnenje, mnenje večine, in to se povzdigne za postav. Ker pa pameti pri množici baje ni nikdar iskati, so tudi postavbe pogosto nespametne, zato pa tudi nestalne. Vlada si hoče pomagati s silo in hoče čimprej vse zenačiti, centralizirati. V Avstriji je moralo biti vse po nemškem, pri nas mora biti srbsko, in če kdaj rumeno plemo premaga Evropo, bomo nosili v imenu centralizma in državotvornosti tudi mi kitajske kite in se opoldne mašili s črvi in kačami. To je liberalna enakost, ki ne pusti „vsakemu svoje“, ampak prisili posamezne skupine, da pustijo vse svoje stare navade, ali so bile dobre ali slabe in se ravnaajo po vladajoči kliki. Tako je po Mahničevih besedah centralizem zvest spremeljevalec liberalizma vselej in povsod. Liberalizem hoče najrazličnejše elemente amalgamirati, najrazličnejše reči v en lonec zliti, naj bo potem v lon-

cu godila, kakoršna hoče. Liberalizem neusmiljeno uniči vse posebne pravice in je podoben možu, ki odseka drevesu vse veje, češ, da niso dovolj enotne in da štrlijo na vse strani. To drevo je potem res „enotno“, toda rastlo ne bo.

Če hočemo imeti v svoji državi — svobodo, ne sme imeti v njej besede noben liberalce, naj se imenuje demokrat ali samostojni kmet!

Davčni vijak.

To, kar počenjajo danes davčne oblasti na Slov. Štajerskem z našimi ljudmi, s posestniki kakor z obrtniki, presega že vse moje pravičnosti. Dan za danom dobivamo neštene pri- tožbe o naravnosti nasilnem in krutem pritisku davčnih oblasti na srednji in mali stan. Uradniki, ki niso prav nič poučeni o sedanjih starih denarnih razmerah nižjih in srednjih slojev, — narekujejo in iztirjavajo od teh revežev kar po 10 do 100 tisočkronskesvo- te za dohodninski, vojni in invalidni davek. Demokratični uradniki se ne ozirajo na prav nobeno napoved ali priložbo prizadetih. Grožnje, napačne informacije raznih spieceljnov in njih lastna čomisljija, da so znani edino njim dohodki in izdatki vsakega posameznika, narekujejo te naravnost v nebo vpijajo visoke svote. Tako vendar ne bo šlo dalje! Vse kar je prav! Tukaj se bo moralo nekaj zgoditi, da se popravi ali vsaj zabrani krivica. Obračano se tem potom do pošteno ču- tečih in ljudstvu naklonjenih uradnikov, da sami napravijo v svojih vrstah red. Če pa hočete ugonobiti ljudstvo in z njim vred tudi državo, pa se poslužite davčnega nasilja še vna- prej, kakor delate sedaj! — Iz ljutomerskega okraja dobivamo poročila, da tam nek g. Perne pri davčni oblasti postopa naravnost na turški način. On kar prisili posameznike, bodisi da vne obvezance ali zaupnike, da morajo isti pritrčiti njegovim namišljenim in silno pretiranim podatkom o dohodkih posameznikov. Ker noben prošnja in noben dokaz in noben ugovor pri tem gospodu nič ne pomaga, smo primorani zagrabiti po drugem sredstvu. Mi zbiramo podatke o tem gospodu in jih bomo uporabili na način, ki ne bo ljub ne g. Pernetu in ne njegovim pomagačem. — Jako zanimive alične podatke o nasilju liberalnih uradnikov pri davčnih oblastvih dobivamo v posebno veliki meri tudi iz mariborskega in ptujskega političnega okraja. Kmalu bo govorilo zbrano gradivo! Sedanja vlada, v kateri sedijo liberalci in samostojneži, je res lahko ponosna na svoje „uspehe“ pri guljenju ljudstva! — Prosimo natančnih podatkov v posameznih slučajih delovanja davčnega vijaka!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Na Vidov dan se je vendarle posrečilo Pašiču, da je zmešetaril svoj centralistični ustav s pomočjo kupljenih in drago plačanih vladnih večine. Seje konstituante, na kateri je bila izglasana ustava, se niso udeležili: Narodni in Jugoslovanski klub, račičevci, komunisti in zemljoradniki. Odločilno sejo je otvoril ob navzočnosti vseh ministrov dr. Ribar, nakar je minister za konstituanto Trifković začel livaliti danes končnemu glasovanju izročeno ustavo. Za govorom Trifkoviča so podali navzoči opozicijski svoje izjave proti ustavi. Po teh izjavah je prešla zbornica h glasovanju. Po glasovanju je izjavil dr. Ribar, da je ustava sprejeta s 223 proti 55 glasovom. Od vseh poslancev, 419 po številu, je glasovalo za 258. Pri glasovanju sploh niso bile navzoče že zgoraj omenjene skupine. Proti ustavi so pa glasovali: zemljoradniki (izvzemši

dreh), socialni demokratje, 2 narodna socialisti, dr. Trumbić, republikanci in radikalec Momčilo Ivanič. Vladinove so podprli v zadnjem času in jim pripomogli do večine južnosrbski Turki. Demokratsko radikalne centralistične vladne skupine so se držali kakor klopi: samostojneži in Turki iz vseh koncev naše kraljevine. Demokratsko radikalne centraliste ste podprli dve skupini: samostojna in turška, ki se ne morejo ponasati ne z duhom, ne s poštenostjo in voljo naroda, ampak z izvoznici in milijoni, s katerimi je te dve skupini namazal in kupil Pašič, da ste ga podprli v odločilnem trenutku.

Slavnostna seja konstituant, v kateri je bila regentova prisega na ustavo prva točka sporeda, se je vršila dne 29. t. m. ob 11. uri predpoldan. Sejo je otvoril predsednik konstituant, dr. Ribar. Kmalu po 11. je prispel regent Aleksander s svojim spremstvom v skupščino. Pred vrati konstituant ga je pričakoval predsednik dr. Ribar s celim predsedstvom skupščine. Dr. Ribar je nato povedel regenta v dvorano, kjer se je regent podal na prestol pred tribuno, na kateri je bil evangelij. Ob njegovi desnici je stal ministrski predsednik Pašič, ob levici pa dr. Ribar, ki je označil, da mora regent po ustavi položiti prisego na ustavo kot namestnik kralja Petra. Regent je položil to-le prisego: »V imenu Njegov. Veličanstva kralja Petra I. prisegam pred vsemogočnim Bogom, da bom čuval ustavo nedotakljivo in da bom varoval edinstvo naroda, neodvisnost države in enotnost državne oblasti, da bom imel pred očmi v vseh svojih težnjah dobrobiti naroda. Tako naj mi Bog pomaga. Amen.« Po prisegi je regent odšel s svojim spremstvom zopet iz skupščine ter se podal na dvor. Po tem se je vršila na Terazijah svečanostna parada vojske, kateri je prisostvovala vlada, predsedstvo konstituant, diplomacija in novinarji.

ITALIJA

Nezaupnica italijanske komore napram vladi je prisilila Giolitti, da je podal ostavko celokupnega kabineta. Giolitti je zaprosil parlament, naj glasuje za provizorni proračun. Proračun je zbornica odobrila za en mesec pod pogojem, da se v tem času reši vladna kriza. V političnih krogih prevladuje mnenje, da bo prihodnji kabinet najbrže sestavljen Bonomi ali pa Orlando. Kralj se je posvetoval z odličnimi politiki o njih mnenju glede političnega položaja in je v ta namen pozval k sebi tudi predsednika senata in parlamenta.

Politična poročila.

p Opozicija v zakonodajni skupščini. V zakonodajni skupščini bo aktivno nastopila tudi opozicija. Komunisti so izdelali načrt, po katerem bodo vodili borbo proti zakonom in uredbam, ki jih izdaja sedanja vlada. Istotako se bo boril jugoslovanski klub proti vsaki reakciji.

p Demisija zadnjega bana Hrvatske in Slavonije. Dr. Tomljenović je odstopil kot zadnji ban Hrvatske in Slavonije. S sprejetjem ustave, ki par celira Hrvatsko na štiri oblasti, preneha banska čast. Dr. Tomljenović je v svoji ostavki opomnil, da ne mara prevzeti mesta kot kraljevi namestnik, pač pa je zaprosil za vpokojitev. S to značilno demisijo je vidno protestiral užaljeni demokrat in poslednji ban ponesrečene Hrvatske proti nasilju nad hrvatskim narodom, ki se tako trdno in z ljubeznijo oklepa starodavne tradicije.

p Značilne besede. Ko je glasoval dr. Trumbić proti ustavi, je izrekel sledeče besede: »Ta ustava je slaba za »narodno edinstvo!« — Vsiljeno ustavo Pašičeve vlade hvalijo danes ponajveč le sinovi srbskega plemena, kajti Hrvati in Slovenci te ustave ne bodo nikdar priznali kot plod medsebojnega sporazuma.

p Novo železniško posojilo. Pred par dnevi so se vršili med dr. Velizar Jankovićem in dr. Kosta Kumanudijem na eni in predstavitelji raznih finančnih skupin na drugi strani razgovori o našem večjega investicijskega posojila za naše železnice. V kolikor je znano, bo prišla v poštev resna ponudba Mor-

ganove skupine (ameriški kapital). Po gojev še doslej vlada ni obelodanila. — Čemu pa vzdržujejo belgrajski dopisni urad? Morda za »uradno molčanje?«

p Zarota proti sovjetski vladi? »Morning Post« javlja, da so v Rusiji odkrili dobro organizirano zaroto, s katero so nameravali Ljeningovi pristaši (zmerni boljševiki) v zvezi z meščanskimi in socialističnimi strankami zrušiti sedanjo vlado. Pozapri so večje število kompromitiranih oseb.

p Izid obč. volitev v laškem okraju nam kaže, kako močno se je razvila misel naše stranke ravno v tem okraju. Izmed devetih občin v okraju jih je sedem v SLS rokah, ena v rokah liberalcev in sicer v Laškem, in ena v rokah komunistov in sicer v Trbovljah. Slabostjoježi so propadli povsod. Najmočnejši so še v St. Lenartu, pa tudi tamkaj gineva njihova slava. Slabo so odrezali tudi socialdemokrate. Laški okraj je gotovo eden naj bolj industrijskih okrajev v celi naši Sloveniji; imamo železniško križišče Zidanmost, tovarne, premogovnike, a kljub tem dejstvom niso dobili socialisti v svoje roke niti ene občine. V laškem okraju so socialisti in samostojneži, ki so nastopili pri volitvah v novembri s takim silajem, sedaj jako sramotno pogoreli. Ljudstvo izpregleduje. Pri volitvah županov so bili povsod izvoljeni novi možje razven občine Marijagradec, kjer je izvoljen po prejšnji župan.

Dnevne vesti.

d Bombni atentat na regenta Aleksandra. Iz Beograda je dospela sledeča vest: V sredo, dne 29. t. m., ob 10. uri predpoldan, ko se je vračal regent Aleksander po prisegi na ustavo iz skupščine, je bila vržena bomba iz nedograjenega poslopja ministrstva za javna dela. Udarila je v stebel električne napeljave ter eksplodirala že v zraku prej, nego je prišel mimo voz z regentom. Ranila je 10 oseb, ponajveč vojakov. Smrtno ni bil k sreči nihče ranjen. Napadalec, ki je hotel pobegniti, so odvzeli delavci tri bombe in en samokres ter ga prijeli. Policija ga je komaj obvarovala pred razjarjenim občinstvom. Izjavil je, da se piše Spasoje Stejič, slikarski pomočnik, rodom iz Turške Kanize in da je prišel iz Novega Sada z namenom, da izvrši atentat. Ugotovili so, da je podal napačne podatke in da je identičen z nevarnim komunističnim agitatorjem, ki se je leta 1919 vrnil iz Rusije ter med našimi komunisti bil poznan pod imenom »Trockij.« — Regenta je občinstvo po atentatu burno pozdravljalo.

d Protizakonito postopanje celjskega okrajnega glavarstva. Pred par dnevi je razposlalo celjske glavarstvo pod št. 8207-601 1921 vsem županom ukaz, da morajo vsakega odborniškega kandidata osebno zaslišati v zadevi njegove politične opredeljenosti. Razen tega bi moral po nalogu glavarstva vsak kandidat podpisati izjavo za to ali ono stranko. Glavarstvo je od županov zahtevalo, da morajo te izjave vsoplati najkasneje v teku treh dni in so župani za izvršitev tega ukaza glavarstvu osebno odgovorni. Ker se od strani mariborskega in ljubljanskega glavarstva to ni zahtevalo, je toozirno interveniral poslanec Dav. Krajnc pri okrajnem glavarju dr. Zužeku, ki je izjavil, »da je prišel nalog od zgoraj.« Kako naj župani iz obširnih in oddaljenih občin izvedejo ta ukaz v — treh dneh? Čudnega in protizakonitega postopanja birokratov na celjskem glavarstvu ne bomo pozabili!

d Malomarnost — ali nagajivost? Celjsko okrajno glavarstvo še doslej ni zapriseglo oz. potrdilo velikega števila županov. Dogaja se, da pridejo novoizvoljeni župani na glavarstvo, kjer moldejuje za potrditev oz. zaprisego. Ako ne bo kmalu reda v Celju, bomo posvetili tudi tja, kakor smo storili s Ptujem!

d Naša zmaga pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Dne 29. junija je bil pri Sv. Marjeti ob Pesnici izvoljen za župana g. Karel Senekovič, za podžupana g. Anton Marko, za svetovalce gg. Janez Bračko in Lovro Horvat. Vsi zvesti pristaši SLS. Samostojnim in demokratom, posebno znanemu učitelju Vauda, prijatelju podpor vdov in sirot, je odklenalo.

d Romarjem k Mariji Pomagaj. Romarski vlak odhaja dne 11. julija zjutraj, iz postaje Maribor ob 6.30, iz Hoč ob 6.35, Slivnice ob 6.40, iz Rač ob 6.45, Pragersko 7.10, Slov. Bistrica 7.20, Poljčane 7.30, Ponikva 7.40, Grobelno 8, Sv. Jurij ob južni želez. ob 8.10, Store 8.15, Celje 8.30, Laško 8.35, Rimske Toplice 8.40, Zidanmost 9.10, Hrastnik 9.15, Trbovlje 9.30. V Ljubljano pride ob 11. uri dopoldne. — Dne 12. julija odide poseben vlak iz postaje Ljubljana ob 16.30, Trbovlje 17.50, Zidanmost 18.15, Celje 18.55, Grobelno 19.20, Poljčane 19.50, Slov. Bistrica 20, Pragersko 20.10 in pride v Maribor ob 20.50 zvečer. Zveze ima povsod z vlaki stranskih prog, samo dne 12. julija zvečer nima zveze z vlakom v Konjice. — Legitimacije se razpošljejo najbrž v soboto. Z legitimacije bodo romarji na svoji postaji kupili karto. Romarjev je pripravljenih nad 2700, a železnica jih sprejme največjemu 2600, zato se bode nekaterim moral vrniti denar za legitimacije — ker so se prepozno javili. Na legitimaciji bo natisnjen tudi vozni red in vspeš pobožnosti pri Mariji Pomagaj. Sicerlo se bo vse, da bode vladal red. Prosimo pa cenjene romarje, da ne pozabijo prinesiti seboj tudi precej počepeljivosti, ker romanje je pot pokore in mrtvičenja, ne pa zabave. Na veselo svidenje! — Romarski odbor.

d Nemčurji, klerikalci in Sokoli. Pod tem naslovom odgovarja v »Taboru« z dne 7. junija neki gospod na poročilo »Straže« o ponečnem rogoviljenju in popevanju podoknic trojiškega Sokola in se pri tem prav nedolžno in naivno zagovarja, češ, »kaj je bolj surovo, zapeti pod oknom znane sovražnika trgovca Ferda Goloba po noči nekoliko pesmi — česar pa Sokol ni zakrivil — ali pa nahujskati kmetijske fante, da napadejo brez vzroka Sokole, kakor je to storil negovski župnik«. Jaz bi samo rad vedel, kje se je ta laž »skuhala«! Kdor količjak pozna našega župnika, ve, da v njegovi glavi gotovo ne. Kje torej? Da, najbrže tisto nedeljo popoldan na »Spirkovem« vrtu, v glavi kakega »veselega« Sokola, oziroma kakega drugega župnikovega »prijatelja«. Če morete, zagovarjate se, in po stavite me na laž! Navedite mi imena fantov, katere je gospod župnik hujskal. Ne morete! O, saj poznamo vaše infrige, poznamo sokolski program! Vsaka laž mu je dobrodošla! Tudi tukaj je namen očividni: izpodkopati ugled župnika, odvrtiti od župnika in s tem od Cerkve fante in dekleta in jih potem izvabiti v svoj tabor. Da so se nekateri ljudje z vso silo vrgli na to, da bi tu ustvarili tla za Sokolstvo kaže tudi nedelja po sokolskem izletu, godec v negovski gostilni. S svojimi »okroglimi« je vabil mladino na ples in »po plesu k Sokolstvu«! Dobri psihologi so! Razumejo! Ali razume pa tudi naša mladina; ni šla na limanice, kljub temu, da so n. pr. dekleta vabili s ceste noter, ko so šla mimo gostilne. Vidi se, da jim je Sokolstvo že kolikor toliko znano. Da se bo pa odpravilo nepoznanje Sokolstva popolnoma, zato bo pa poskrbela knjižica: »Ajmo mi Sokoli!«

d Sokolsko »bratstvo«. »Hrvatska Obrana« z dne 28. t. m. poroča: Osreški »Srpski Sokol« ne bo sodeloval na pokrajinskem zletu, marveč priredi v tem času pešizlet v bližnji gozd, kjer se bo — prav daleč od »jugoslov. Sokola« — na svoj način zabaval.

d Brežiški mestni nemčurji, ki so brez izjeme vsi slovenskih mater si novi, se nikakor ne morejo navaditi, da bi že enkrat za vselej opusili to izzivalno švabčarenje. Ako pride tujec v Brežice in slučajno k nemškutarskemu obrtniku, si pač ne more drugega misliti, kakor da se nahaja to mestece še vedno pod staroavstrijskim jarmom in da so tukajšnji Slovenci še vedno sužnji germanskih trinogov. Ob raznih nedeljah in praznikih se zberejo vsi brežiški nemškutarji od prvega pa do zadnjega ter se tako skupno napotijo v bližnjo okolico, kjer kričijo in lar-majo, kakor kakšni sejmariji, ki so že precej natrkani. Zlasti priljubljena je jim pol ure od mesta oddaljena vasica Mostec, kjer menda mislijo, da ondotni prebivalci že komaj čakajo na njihovo kričanje. Vračajoč se v pozni noči domov, prepevajo izzivalne nemške pesmi, kakor da hočejo s tem reči —

češ, mi se pa le ne udamo vašim novim naredbam! Zato kot narodnjak in mož, kateremu ni vse eno, kaj se govori in kako se govori, svetujem vsem tistim, ki imajo opraviti pri raznih g-brežiških obrtnikih, naj nikar ne obiskujejo tistih, katerim je slovenski jezik ten v peti. Kajti s tem bi si vzgajali sami sebi gade na prsih! S.

d Župnijo Sv. Miklavž nad Laškem je dobil č. g. Jakob Čebašek, kaplan pri Sv. Martinu pri Šaleku.

d Katoliški kongres v Subotici. »Neven« poroča, da so tehnične priprave za katoliški kongres v Subotici v polnem teku; tehnično vodstvo je prevzel ing. Ivan Ivković-Ivandečić. Kongresa se udeleži papežev nuncij Cherubini, nadalje zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, djakovski škof dr. Antun Akšamović, razen omenjenih pa se pričakujejo tudi drugi cerkveni dostojanstveniki iz cele države.

d Drž. dvorazredna trgovska Šola v Mariboru. Vpisovanje učencev in učenk za šolsko leto 1921—22 se vrši vsak dan od 4. do 9. julija, vsak dan od 8. do 10. ure na Zrinjskem trgu 1. Učenci in učenke, ki doslej še niso obiskovali zavoda, naj prinesejo poleg zadnjega šolskega izpričevala tudi še krstni, oziroma rojstni list. Učenci in učenke izven Maribora se morejo pri-glasiti in poslati ravnateljstvu trgovske šole predpisane listine tudi pismenim putem. V I. letnik se sprejemajo brez posebnega izpita učenci in učenke, ki so dovršili popolno meščansko šolo ali štiri razrede srednjih šol ali pripravljali razred dvorazredne trgovske šole in so stari vsaj 14 let. Učenci (učenke), ki so dovršili tri razrede srednje šole ali II. razred meščanske ali 8. razred ljudske šole in so stari 14 let, se sprejmejo v I. letnik na podlagi sprejemnega izpita iz slovenščine, nemščine, računstva, geometrije, prirodopisja, prirodoslovja in zemljepisja. V navedenih predmetih se zahteva toliko znanja, kolikor si ga pridobijo učenci v pripravljalnem raz-redu trgovske šole. Sprejemni izpiti se bodo vršili samo pričetkom šolskega leta dne 12. septembra točno ob 3. uri. Vsled občutnega pomanjkanja uč-nih prostorov in ker sme biti spreje-tih v p.samezne razrede le samo 40 učencev, oziroma učenk, naj priza-40 učencev, oziroma učenk, naj priza-deti ne zamude gori omenjenega roka za vpisovanje.

d Zahvala. Iz Dobre nam poro-čajo: Povodom »Vidovoga dne« prire-dila je tukajšnja šol. mladina v topliški dvorani primerno slavnost. Podpisano šol. vodstvo se zahvaljuje cenjenim da-mam, ki so okrasile dvorano, prodajale šopke in zbiral proste darove. Nabralo se je 3000 K. Posebna zahvala gospej upraviteljevi Jankovič, gospej notarjevi Barle iz Kozjega in gospej Kobjevi iz Maribora, ki so pogostile otroke.

d Izjava. Z ozirom na dejstvo, da vsebuje zadnja številka »Učiteljskega tovariša« zelo oster, vsekakor pa mo-čno inspiriran napad na g. Albina Wankmüllerja, izjavlja podpisano uređ-ništvo, da ni g. Wankmüller nikoli do-pisoval našima listoma. Učiteljevanja g. Wankmüllerja na šulterajski šoli ne bomo zagovarjali, ponovno pa opo-zarjamo na literarne »zmožnosti« nje-govega nasprotnika, g. nadzornika Fk-rata, ki je v svoji avstrijskantski bro-šuri slavil orgije habsburškega peto-č-lizenja in se sedaj kot demokratski — privrženec v senci g. glavarja trudi na vse načine, da bi izpodkopal tla pod nogami mirnega in novim razme-ram se prilagajajočega človeka. Uređ-ništvo »Straže« in »Slovenskega Gos-podarja«.

d Izjava. Podpisani Matevž Ma-sten, kovač v Ormožu, sem očital dr. Lašiču, odvetniku v Ormožu, slabo go-spodarstvo v dobi njegovega garent-sstva v Ormožu. Po celodnevni sodni razpravi sem se prepričal na podla-gi dokaznega materiala, da je bilo moje očitjanje neosnovano in ne mo-rem odložiti dr. Lašiča nekorektnosti v občinskem gospodarstvu. Ormož, dne 15. junija 1921.

Matevž Masten.

d Neareča v planinah. Na Vidov dan sta se napotila ljubljanska srednješol-ska dijaka Kajzelj in Tavčar, ki sta bila znana kot jako drzna plezalca, katerima je bil znan vsak kotiček Kamniških pla-nin in katerima ni bila nobena stena.

tako strma, da bi je ne mogla preplezati, na Kamniške planine. V torek zjutraj sta dospela do koč na Okrešlju. S seboj sta imela živila za več dni. Opremljena s potrebnimi pripomočki, sta začela takoj plezati na navpično steno Turske gore. Vzela sta s seboj 25 m dolgo vrv. Kajzelj je prvi plezal in vrgel tako vrv Tavčarju. Kajzelj je stal na visoki polici, ko mu je Tavčar zaklical, da naj podaljša vrv za 2 metra. V tem hipu je Tavčarju spodrsnilo, padel je v prepad. Kajzelj je z največjo težavo našel izhod s stene ter ob 6. uri zvečer javil nesrečo na Okrešlju. Takoj so se podali izkušeni možje na kraj nesreče, toda v trenutku, ko to pišemo, nam ni ničesar znanega o usodi ponesrečenega Tavčarja.

d Turisti, pozor! Dostop od Savinjskega sedla skozi Zrelo v Češko koč je nemogoč, ker so plazovi porušili pota ter je letos v Savinjskih Alpah izvanredno mnogo snežišč. Češka koč še ni oskrbovana.

d Ruski begunci v naši državi. V taborišču v Strnišču, kakor tudi raztreseni po vsej naši državi, se nahaja veliko število ruskih beguncev, ki so raznega poklica in raznega stanu kot poljedelci, inženirji, zemljemerci, učitelji, profesorji, zdravniki, živinozdravniki, glasbeniki, razni rokodelci itd. Večina teh je večša nemškega, francoskega in angleškega jezika. Sedaj se nahaja v Mariboru agent ruske državne komisije za ruske begunce, Boris Smirnov, ki se obrača do vseh lastnikov tovarn in lastnikov drugih industrijskih podjetij ter drugih zasebnikov, bi bi potrebovali delavnih moči, da mu blagovolijo naznaniti, ako kdo želi sprejeti v službo enega ali drugega teh ruskih beguncev. Tozadevne želje je nasloviti na: »Boris Smirnov, Strnišče pri Ptuj, Ruski Tjereci«.

d Državni dohodki od neposrednih davkov. Glasom izkaza o enajst-mesečnih dohodkih budžetnega l. 1920 — 21 odpadejo bremena na posamezne pokrajine v sledečem razmerju: Srbija in Crnagora 79.291.165 dinarjev, Hrvaška in Slavonija 58.891.512 din. Vojvodina brez Baranje 43.640.544 d., Bosna in Hercegovina 40.135.447 din. in Slovenija 42.802.635 dinarjev. Navedene številke dokazujejo, da plačujejo davkoplačevalci male Slovenije s posebnim ozirom na bogato Vojvodino prav velike svoje na neposrednih davkih.

d Kmetijski pouk po deželi. Po-verjeništvu za kmetijstvo priredi na podlagi došlih prošelj sledeča predavanja tokom meseca julija in sicer: 1. v nedeljo, dne 10. julija: v Bralslovčah, predava ravnatelj Belle o kmetijstvu; v St. Jurju ob Taboru, (instr. M. Zupanc o živinoreji); v Starem trgu pri Slovenjgradu (vet. Persuh o živinoreji); v Mali Nedelji, (instr. Jos. Zupanc o vinogradništvu in v Zabnici pri Skofji Loki, (predava višji živinorejski nadzornik ing. Zidanšek o živinoreji). 2. V nedeljo, dne 17. julija: zjutraj v Sromljah in popoldne v Stari vasi na Bizeljskem, predava višji vinarski nadzornik Skaficko vinogradništvu in kletarstvu), v Ceremošnjicah (predava višji živ. nadzornik ing. Zidanšek o živinoreji); v Gotovljah pri Celju (predava instr. M. Zupanc o živinoreji) in v Mengšu, (predava kmet. svetn. Rohman o travništvu in pridelovanju krme).

d Brez „hofratov“ pač ne gre! Predsednik avstrijske zveze republik je podelil devetorici vseučilišnih profesorjev naslov »dvornega svetnika« z oprostitvijo pristojbine. Kljub temu, da v Avstriji nimajo več dvora, še vedno vzdržujejo »hofrate«. V tej deželi pač ne gre brez donečih titulov.

d Kazni za žene, ki pušijo. V ameriškem parlamentu je poslanec Peter Johnson predlagal, da se ženam zabrani kadenje zakonitih potom. Vsako žensko bi se po njegovem predlogu kaznovalo v prvem slučaju z 20, v do-novnih slučajih pa s 100 dolarji globe.

d Žensko društvo je prejelo od obora društva Rudečega križa v Beogradu dopis, v katerem se razglašajo, da se osnuje v Beogradu kurs za bolničarke, ki bo trajal tri leta. Kandidatkinje morajo biti zdrave, ne čez 30 let stare, neoznane ali vdove s pre-skrbljenimi otroci. Zahteva se nižja gimnazija ali tej odgovarjajoča šolska

izobrazba. V internatu dobe hrano in starovanje, uniformo in 100 dinarjev mesečno v prvem letu. Po končanem kurzu im je služba zasigurana s činovniško plačo in s pravico do penzije. Rok za vlaganje prošelj je do 15. julija. Natančnejša polasnila daje taj-nica gospa Lipoldova, Ciril-Metodova ulica 18, Maribor.

Iz Ptuja.

pt Vodja ptujskega glavarstva še vedno dolži ptujske nedolžne minorite, da ga oni žetajo po »Straži«. Da bi g. vodja preprečil pranje svojega umazanega perila, je že naslovil doslej tri grozilna pisma na minorite. G. Ot-mar, tokrat se zaganjate v napačen grm, iz katerega ne bo nič skočilo.

pt Po Ptuj se pripovedujejo, da je izginila glavna računarska knjiga Gospodarskega urada. Očividci trdijo, da so zabeleženi v tej knjigi velikanski izdatki brez navedbe predmeta. Glede izgube ravnokar navedene knjige ni gotovo vse v redu, se mora toraj tozadevno uvesti preiskava.

pt Naloga novega ptujskega občinskega odbora bodi v prvi vrsti: da odpusti osebo, ki je nezanesljivo. Na ptujskem magistratu se je razpasel velik nered.

pt Vpisovanje učencev v deško meščansko šolo v Ptuj se vrši v ponedeljek dne 12. septembra 1921 od 8. do 12. ure v pisarni ravnateljstva v navih prostorih deške meščanske šole v bivši vojašnici pri pošti. Novinci naj v spremstvu staršev prinesejo seboj: 1. Izpričevalo ljudske šole, da so največ 5. šolsko leto na javni ljudski šoli dovršili s povoljnim uspehom, 2. Izpisek iz krstne knjige, 3. Domovnico pristojne občine. Eventuelni sprejemni izpiti za 1. razred, odnosno za vstop v 2. ali 3. razred se vrše v torek 13. septembra 1921 od 8. do 12. ure predpopoldne pismeno in od 2. do 5. ure popoldne ustmeno.

Iz Maribora.

d Komando 45. peš. puka v Mariboru opetovano opozarjamo, da je narednik vodnik, ki je zaposlen v pukovem skladišču, dne 26. junija v Limbušu tako nesramno žalil Orle in Orlice, da smo primorani storiti na višjem mestu potrebne korake, ako pukovna komanda ne mara izzivača kaznovati. Tó vendar ne gre, da bi že celo vojaštvo začelo uganjati izzivajočo demokratsko politiko. Še enkrat zahtevamo, da se neolikanega izzivača eksemplarično kaznuje.

d G. Leopold Zavadlav, uradnik j. ž. nam telefonira, da on ni psoval Orlov in Orlic, ko so se vračali z izleta iz Limbuša, ampak gotovo Alojzij Zavadlav, ki je tudi uradnik južne železnice.

d »Kegliški klub« ima vsak petek zvečer od 7. ure naprej svoj večer na keglišču »Plzenjske restavracije« v Tattenbachovi ulici št. 3. Prvi redni večer danes, petek, 1. julija.

d Splošna organizacija vojnih invalidov, vdov in sirot v Mariboru. Izvanredni občni zbor se vrši dne 10. t. m. ob 9. uri v gostilniških prostorih restavracije Maribor na grajskem trgu v Mariboru.

d Vabimo vse prijatelje krščansko-socialnega delavstva v Mariboru in okolici, da se udeležijo izleta in shoda JSZ, ki bo v nedeljo 3. t. m. ob 3. pop. na Gori pri Sv. Petru pri Mariboru. Zbirališče ob 2. uri v Mariboru v Splanarski ulici. Ob 3. na Gori kratka cerkvena pobožnost s pridigo. Na to javen delavski shod na prostem pred cerkvijo. Govori govornik iz Ljubljane, najbrž poslanec dr. A. Gosar. Po shodu mala društvena zabavica. — Okrožno predstojništvo JSZ v Mariboru.

d Izlet na Urško. Odsek amater-fotografv Marib. podr. SPD priredi izlet na Urško. Odpeljemo se v soboto ob 15. uri do Guštanja ter krenemo takoj na vrh. Povratek v Slov. Gradec, odkoder se odpeljemo ob 18.34 uri ter imamo zvezo z zadnjim vlakom iz Korške. Med potoma tekmovalno slikanje! Člani in prijatelji odseka dobrodošli. Podrobnosti v petek na sestanku v kavarni »Beograd«. — Rotter.

d Odbor društva jugoslovanskih državnih uslužbencev v Mariboru je v svoji seji dne 26. junija 1921 soglasno sklenil, da iz društvenih sredstev podeli štiri podpore po 1000 K, skupaj torej 4000 K za obolele, potrebne člane in njih obitelji in sicer dve podpori po

K 1000 za uradnike, dve podpori po 1000 K za poduradnike in služe. Prošnje je vlagati do 15. julija 1921 in nasloviti na društvenega predsedn. dr. A. Dolfa Pečovnika, profesorja v Mariboru, Vrazova ulica 2. Prošnjam je priložiti: a) Člansko izkaznico; b) potrdilo uradnega predstojnika o prejemkih prosilca in o številu rodbinskih članov; c) spričevalo uradnega (okrajnega) zdravnika.

Pobrezje pri Mariboru. V nedeljo dne 3. julija t. l. se vrši popoldne ob 2. uri v šoli javen shod občanov brez razlike strankine pripadnosti. Dnevni red: Gospodarski položaj naše občine. Kdor se zanima za občinsko gospodarstvo, naj zanesljivo pride. — Občinski odbor.

Orlovski vestnik.

o Celjsko orlovsko okrožje. Dne 3. julija 1921 se vrši v Celju po skupni vaji naznanjeni v zadnji okrožnici seja okrožnega sveta v posvetovalnici S. L. S. Ker je ta seja zadnja pred našo okrožno prireditvijo, ki bo v nedeljo, dne 17. julija 1921 v Rimskih toplicah in ker gre za važne sklepe in določila glede iste, naj se te seje zagotovo udeležijo vsak odsek po svojem zastopniku. Gledalo se bo na to, da se udeleženci, telovadci kakor delegati, lahko vrnejo s popoldanskimi vlaki domov.

o Hočki odsek Orle priredi v nedeljo, dne 3. julija popoldan pešizlet v Dolgoše (g. Maher). Člani sosednih odsekov in prijatelji naše mladine, pridite v obilnem številu!

o Telov. odsek Orle Studenci pri Mariboru ima v petek, dne 1. julija ob 8. uri zvečer svoj redni fantovski večer v prostorih g. Kobija. — Udeležba za vse člane obvezna. — Prijatelji in do-brotniki odseka iskreno vabljeni. — Bog živi!

Dijaški vestnik.

Kulturno-socialni tečaj pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Sv. Jošt na Kranjskem je prva univerza za naše socialne delavce. — Rajni dr. Krek je tam zbiral mlade slovenske in hrvaške akademike, da jih popelje na nova pota krščanske demokracije. Po vzgledu te univerze so v začnem času začeli prirejati Krekovi učenci kulturno-socialne tečaje po vsem Slovenskem in Hrvaškem, za akademike in za vso ostalo organizirano katoliško mladino. Na Stajerskem je to še povsem nekaj novega. A ker se je obneslo drugod, tudi pri nas ne smemo zaostajati.

V dneh od 4. do 7. avgusta priredi podružnica Slov. dij. zveze v Mariboru pri Sv. Trojici v Slov. gor. za katoliško dijaško mladino tečaj po dr. Krekovem načinu. Vodil ga bo g. dr. Puntar iz Ljubljane. Med drugimi govorniki nastopijo dr. Gosar, dr. Mohoril in Terseglav.

Ta tečaj je sicer v prvi vrsti namenjen za dijaštvo, a bo poučen tudi za drugo inteligenco, pred vsem za naše organizatorje, ki so iskreno povabljeni. Vsi, ki se ga želijo udeležiti — naj se takoj javijo stud. phil. Jošku Padovniku, Senarska, pošta Sv. Trojica v Slov. gor. Za prenočišča in za hrano bo poskrbljeno po možnosti.

Vsi dijaki pa, akademiki, bogoslovci in srednješolci, ki se še niso javili, naj pošljejo takoj na gornji naslov svojo prijavnico. Za hrano ter za prenočišče bo poskrbljeno. Vsak si naj prihrani za dneve tečaja vsaj 10 dinarjev.

Predsednik podružnice JOZ v Mariboru.

d Gospodje abiturijenti! Še nekaj dni in z zrelostnim spričevalom se Vam bo odprlo nešteto poti v življenje. Ne bo še Vam izginil nasmeh z ustnic vsled srečno prestane mature, pa se bo že pojavilo v Vaših dušah vprašanje, od čigar rešitve je odvisno vse Vaše življenje. S kategoričnim imperativom bo zahtevalo od Vas odgovora vprašanje: Kateri poklic si naj izvolite? Mnogo svetovalcev boste imeli in neredko se bo skrivalo mnogo sebičnosti v njihovih besedah. Kdor pa hoče popolnoma zanesljiv odgovor na vprašanje: kam?, kdor hoče res zadovoljno in srečno živeti v svojem poklicu, kdor hoče kdaj

koristiti ljudstvu, ta se naj udeleži duhovnih vaj v St. Vidu nad Ljubljano. Vrše se predvsem za abiturijente in akademike od 24. do 27. julija t. l. Stanovanje in hrana je brezplačna. Udeleženci se naj do 8. julija prijavi na naslov: Jan Sedivy, stud. phil., Mala Nedelja. V slučaju, da reflektirajo na polovično vožnjo, naj navedejo zadnjo železniško postajo.

Vsem članom mariborske podružnice SDZ. Orlovska zveza priredi od 17. do 24. julija 1921 velik organizatorni tečaj za dijake. Namenjen je vsem, ki se hočejo udeleževati ne le pri orlovskih odsekih in orlovskih krožkih, temveč tudi po izobraževalnih društvi. Predavali bodo najboljši strokovnjaki. Hrana in stanovanje je za člane naše podružnice brezplačno. Po tečaju se vrše duh. vaje v St. Vidu. Če se priglasijo dovolj skupni izlet na Bled, Vintgar in Bohinj ob zelo znižanih cenah. Prijave je poslati do 8. julija 1921 na naslov Jan Sedivy, stud. phil., Mala Nedelja. Kdor reflektira na polovično vožnjo, naj navede zadnjo železniško postajo.

Celjska podružnica SDZ. priredi svoj redni občni zbor združen s skupnim izletom dne 5. julija na Svetini pri Celju (v slučaju slabega vremena v hotelu pri Belem volu). Dohod v Celje z jutranjimi vlaki, zbirališče na Krekovem trgu in ob 8. uri odhod skozi Hudčev graben na Svetino.

Novejše.

Komunistični poslanci so v seji konstituantne dne 30. junija t. l. brez vsakega pridržka prisegli na nstavo.

Sprava med Vatikanom in Kvirinalom je po zahtevu inozemskih listov gotova stvar. Italijanska vlada bo priznala neodvisnost vatikanske države.

Italijanski kralj je izrazil napram min. predsedniku Giolittiju željo, da bi ponovno sestavil novo vlado. Odgovor si je Giolitti pri-držal.

T.—r.

Pobeljeni grobovi.

(Dalje.)

Tudi za slučaje, ko narod vprašuje, kako to, da je slabše kot poprej, je že prirojen odgovor. Srbskemu se ljaku se reče: »E, vidiš brato, zlo je zlo; z nami je na vladi nekaj novih bratov, ki so bili poprej v Avstriji. Oni še ne znajo po naše kot je bilo poprej, zato še ni vse v redu, pa še slabše bi bilo, ko bi prišli oni do ve-ljave, ki so proti naši vladi. Ti ljudje so vsega krivi, ker rušijo državo in dobro, katero mi ustvarjamo.« S Hr-vati in Slovenci se ni potreba toliko razgovarjati, njih se ostro nahruli: »Vi ste krivi z vašimi socialnimi in plemenskimi zahtevami; imate radi-čevce, komuniste, klerikalce, samo nočete dati glasov, ker pa nas peš-cica lahko tudi brez vašega zaupa-nja vlada, zato nikar ne mislite, da vas bomo gladili. Kuš, svojat! Mi smo mi, ki delamo »obznan«.

Velesrbska ideologija je iznašla psovko »Avstroslovenci« za Slovence in Hrvate, ki nastopajo proti velesrbski hegemoniji, češ, da so isti Hrvati in Slovenci vedno povdarjali pod Avstrijo, da so »avstrijski Slovenci«. Avstrija je imela svojo »Staatsnation« — to je bilo nemstvo in Hrvatom in Slo-vencem pač ni preostajalo drugega, kot s vso žilavostjo povdarjati, da so tudi Slovenci v Avstriji ali pa, če že hoče Balkan, da so avstrijski državljani tudi Slovenci, ki zahtevajo popolno narodnostno pravico. Avstrija, to je »Staatsnation« in njeni ljudje, ki so bili vedno na krmlu, so se tej za-hlevi upirali, stopnjevali nasilje — s tem jačili odpor Slovanov, sebe pa sla-bili ter se naposled tudi ugonobili. Vsaka sila rodi odpor, ki jo zruši prej ali slej. To je naravna posledica, ki bi velesrbskim listom lahko dala boljše in koristnejše misli, kot ne-sramna psovanja in proklinjanja Slo-vanov iz bivše Avstrije.

Iz češkoslovaške

tkalnice ravnokar došlo: Posteljina, lepo pisana 76 cm široka 1 m 36 K, 120 cm široka 1 m 68 K. Inlet, roza 120 cm širok 1 m 78 K. Platno domače pristno, za rjuhe ali prtiče široko 148 cm, 1 m 130 K. Namizni prt, beli in barvani, z in brez franž, široki in dolgi 150 cm 1 komad 150 do 200 K. Enaki prt 150 cm široki, 200 cm dolgi 1 komad 200 do 280 K, lanene brisače po različnih cenah. Ena jedilna lanena garnitura kot: 1 namizni prt in 6 servijetov v različnih cenah. Ena slamjača pristna 130 K, 1 cajghlače 140 K, do 260 K. Ženske nogavice par 20 do 45 K. Oblike za dečke od 3 do 9 let 240 do 380 K. 1 tridelna žimnica (matraca) z atrikom 960 K. 1 žimnata podlaga (Drahteinsatz) 365 K. V zalogi večja izbira hlačevin, plavotiska, belega platna itd. Vsakovrstne vrvi, kot za cerkv. zvonove, splave (flose), seno, dvigala in perilo, konjske štranže in uizde pri

Alojzij Gnušek, Maribor.
Glavni trg št. 6. 318

Srebrne krone, po dve kron, zlatnike kupi vsako množino. Za odgovor je priložiti znamko. Avgust Wapper, zlatar, Maribor, Stolna ulica 1, (Domgasse). 4-4 345

Učenca sprejme takoj knjigo-veznica Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. 3-3

Ne vržite v stran nobene znamke! Kupim po najvišji ceni vse stare jugoslovanske znamke, ki so nalepljene na vaših pismih. Rudolf Kokosinek, Maribor, Cankarjeva ul. 1. 5-31 353

Starorenomirana tverka

Alojzij Zoratti cerkveni pozlatar, specializist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. duhovščini za naročila. Mojestersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 5-108 razpel. 254

MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

Šmarje pri Jelšah. Kat. slov. izobr. društvo priredi v nedeljo, dne 3. julija po večernicah v župnišču predstavo iger »Sinovo maševanje« in »Krčmar pri zvitem rogu«. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Gospodična se sprejme kot vzgojiteljica k 3 deklicam. Ročna dela, slovenščina, nemščina, dobra vzgoja. Nastop meseca septembra. Naslov iz prijaznosti v upravnistvu. 1-3 365

Oglje (Lesni premog) prodaja se na dobrem in velikem vsaki dan v graščini Statenberg pri Makolah postaja Poljane. Pismena vprašanja na oskrbnistvo graščine. 364

Gostilna z zemljiščem v dobrem stanu 5 minut od kolodvora pri Mariboru, se po zelo ugodni ceni prodaja. Naslov pove upravnistvo lista. 1-2 359

Občina Razvanje pošta Hoče išče poljskega in gozdnega čuvaja. 360

Posestva po 34, 30, 14 ora lov z vinogradom sadonosnikom, gozdom, poljem živino ter živino. Dve najlepši trinandstropni hiši v Mariboru zelo ceno. Trgovska hiša, ki se da tudi za tovarno porabiti. Vila 6 km od Maribora z velikim vrtom 140.000 K. Paromlin in žaga pri Mariboru. Hotel s kavarno in vinsko trgovino se prodajo potom pisarne nepremičnin Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 466

Dve težki kobili na prodaj pri lastniku Ivanu Rapoc, Tržaška cesta, Maribor. Gostilna »Mesto Trste«. 1-2 358

Volčji psi 14 dni stari, 8 po številu, odda Josip Hornický, velepos, Št. Ilj v Slov. gor. 1-3 356

Srebrna ura zapestnica se je izgubila na cesti v Mariboru, Meljska cesta—Sv. Peter dne 29. junija. Odda se naj v Meljski c. št. 34 v Mariboru, pri hišniku. 361

Inserirajte v Straži!

Nagrobni spomeniki, grobnice, mavzoleji, marmornaste plošče vseh barv za oprave in strojarje, luksuzni izdelki in dekoracije, kipi in portreti po fotografiji, cerkvena dela, kot vsa starbena dela.

Kamnoseška industrija
Alojz Vodnik, Ljubljana,
Ustanovljeno leta 1860. 357

Drobni koks za kovače in ključavničarje izvrstno sposoben, se odda pri »Prvi mariborski tvornici briketov« Maribor, Komenskega ulica (Koroški kolodvor) 362

Kuhanega masla
po 60 in 62 K za kg, franko Maribor, kupi vsako množino 363
KARFL ROBAUS, pekarna, Koroška cesta 24, Maribor.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA d. d. v Ljubljani.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sombor, Split. Ekspozitura: Bled.

Vabilo na subskripcijo delnic tretje emisije.

Vsled sklepa občnega zbora, da se zviša delniška glavica

od 8,000.000 na 24,000.000 kron z izdajo novih delnic v nominalni vrednosti 16,000.000 kron

se daje na javno subskripcijo

40.000 (štiridesettisoč) delnic po 400 kron nominalne vrednosti

pod nastopnimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo predpravo, da prevzamejo vse delnice tretje emisije in zato se jim nudita za eno delnico prve ali druge emisije dve delnici tretje emisije po kurzu K 520—tel quel.
2. Event. neoptirane delnice bo razdelil upravni svet med one podpisovalce, ki nimajo pravice opcije.
3. Subskripcijska mesta so:

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dumajska cesta 38.

Podružnica Zadružne gospodarske banke v Djakovem, Mariboru, Somboru in Splitu ter ekspozitura na Bledu.

Sveopća zanatlijska banka d. d. v Zagrebu in njena podružnica v Karlovcu.

4. Subskripcija traja od 1. junija do incl. 30. junija 1921.

5. Subskribent mora izkupilo za podpisano delnice pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bo prihajala v ozir.

V LJUBLJANI, meseca maja 1921.

293 4-4

6. Dosedanji delničarji, ki hočejo uveljaviti svojo opcijsko pravico, morajo predložiti pri prijavi ali originalne delnice ali začasna potrdila o dodelitvi delnic prve, ozir. druge emisije.

7. Dodelitev delnic po končani subskripciji si popolnoma pridržuje upravni svet.

8. Nove delnice so deležne dividende od 1. julija 1921 in opremljene s kuponom za pol leta od 1. julija do 31. decembra 1921.

9. Vsakemu subskribentu bo izdala Zadružna gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil originalne delnice ali začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Začasna potrdila se kasneje zamenjajo za originalne delnice.

10. Subskribentom, katerim se niso mogle dodeliti ali ne v subskribirani višini, se vrne tozadevni znesek, oz. prebitek 15. julija 1921.

11. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

Upravni svet

Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. v LJUBLJANI

je otvorila svojo

PODRUŽNICO V MARIBORU

na Koroški cesti št. 1, I. nadstropje.

Štev. poštno ček. urada: 12.445.

Telefon št. 311.

Podružnica izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja srečke državne razredne loterije. Sprejema prijave za subskripcijo delnic III. emisije Zadružne gospodarske banke.